

L'electorat andorrà imposa l'alternança

Les eleccions parlamentàries que van tenir lloc a Andorra el 26 d'abril són el punt final de catorze anys d'hegemonia del Partit Liberal sota els caps de govern Marc Forné i Albert Pintat i han donat la victòria al Partit Socialdemòcrata de Jaume Bartumeu, amb què s'ha consumat l'alternança. El vot parroquial ha estat la clau del canvi.

Les incògnites presentades davant d'unes eleccions *diferents* en les quals, segons els observadors, tot era possible, han quedat aclarides al país dels Pirineus: l'electorat ha fet fer un tomb al tradicional conservadorisme i ha imposat el canvi cap a l'esquerra. Els resultats són clars: 14 consellers generals, just la meitat de la

cambra, per al Partit Socialdemòcrata (PS); 11 consellers per a Coalició Reformista (CR), un conglomerat de dreta i centre-dreta en el qual es dilueix el Partit Liberal fins ara al poder; i 3 consellers per a Andorra pel Canvi (ApC), una nova formació poc ideologitzada, que se situa com a frontissa. Al partit de Jaume Bartumeu li ha faltat, però,

un conseller per a assolir la majoria absoluta, cosa que fa preveure una legislatura de pactes i equilibris.

El fet que a la cambra parlamentària s'hi accedeixi mitjançant una doble votació –per llistes en circumscripció nacional cobrint la meitat dels 28 consellers i llistes parroquials cobrint l'altra meitat a raó de dos consellers per parròquia– fa que la voluntat majoritària dels andorrans, manifestada amb rotunditat a la llista nacional amb un 45% de vots al PS contra un 32% a CR i un 19% a ApC, s'hagi de confirmar amb els resultats per la via parroquial. El PS ha aconseguit aquesta confirmació amb el decantament de la parròquia d'Ordino, que s'ha afegit a les altres tres parròquies –Andorra la Vella, Escaldes-Engordany i Encamp– que fa quatre anys ja li van ser fidels.

El veterà polític Jaume Bartumeu serà, doncs, el nou cap de govern, més

Jaume Bartumeu, del Partit Socialdemòcrata, és el guanyador de les eleccions del 26 d'abril a Andorra.



que més quan la segona força política ha descartat un possible blocatge de la cambra parlamentària per part de CR i ApC, que sumen el mateix nombre d'escons que el PS.

Una legislatura difícil. La nova cambra parlamentària, i el govern que se'n derivarà, tenen davant una legislatura molt complicada, el primer acte de la qual s'haurà de desenvolupar els sis mesos vinents, per fer realitat la promesa signada solemnement el mes de març al palau de l'Elisi per l'anterior cap de govern a l'anomenada *declaració de París*. Llavors Albert Pintat es va comprometre, en nom de les institucions andorranes, a aixecar el secret bancari excessiu i a adoptar una fiscalitat homologable als estàndards europeus no més tard del 15 de novembre, de manera que Andorra deixi de ser un paradís fiscal inclòs a la llista d'estats no cooperadors de l'OCDE. Aquesta és una tasca imminent per a la qual Jaume Bartumeu ja s'ha declarat partidari de fer un pacte d'estat amb les altres forces parlamentàries. Dilucidar si el pacte d'estat es limitarà a l'àmbit bancari i fiscal o abastarà més aspectes com el tipus de relació amb la Unió Europea o les grans mesures per fer front a la crisi estructural del país –la crisi del model econòmic andorrà, anterior i superposada a la crisi internacional– serà la tasca principal dels grups polítics durant aquestes setmanes, abans de la investidura del nou cap de govern, prevista a final de maig.

Més enllà dels eventuais pactes d'estat, molt més difícil ho tindrà Jaume Bartumeu per fer anar endavant, durant la resta de la legislatura, els aspectes fonamentals del seu programa, que més diferencien el PS dels liberals de CR i dels tecnòcrates d'ApC, aquells relacionats amb la modernització del país en l'àmbit social, com ara la creació d'un subsidi de desocupació –una proposta que ha aixecat polseguera durant la campanya electoral– o l'homologació de les relacions laborals als estàndards europeus.

Cap a un canvi de la llei electoral. Un aspecte que s'ha posat de manifest en aquestes eleccions és la necessitat d'un canvi de llei electoral, i fins i tot algunes formacions políti-

Uns comicis amb les cartes marcades

Les eleccions andorranes del 26 d'abril, les cinquenes de la democràcia constitucional implantada el 1993, s'han trobat influïdes pel trasbals que va representar l'exigència per part del copríncep francès, Nicolas Sarkozy, de posar fi al secret bancari excessiu i a l'estatus de paradís fiscal, sota amenaça d'abdicar el seu càrrec de cap d'estat.

El president francès, decidit a acudir a la reunió de Londres del G20 net de tota sospita, no solament va fer aquesta exigència, sinó que va entrar sorollosament a la precampanya electoral, en enviar a Andorra el cap de gabinet a entrevistar-se amb els aspirants a cap de govern de les diverses formacions polítiques amb la finalitat de traslladar-los l'exigència. I ho va fer, segons els protagonistes, en termes d'ultimàtum, en una actuació ben *sui generis* per a un cap d'estat constitucional.

Aquests fets van motivar que el líder del Partit Liberal d'Andorra (PLA) i cap de govern ja en funcions, Albert Pintat, abandonés l'objectiu de presentar-se a les eleccions amb la intenció de repetir a l'executiu, per poder dedicar-se sense interferències a apagar el foc encès des del palau de l'Elisi.

Pintat va salvar *in extremis* la situació en signar, el mes de març, l'anomenada *declaració de París*, en la qual es va comprometre a fer els deures en data fixa. Però els esdeveniments van ser un cop molt fort per al PLA, que, a més de resultar tocat per un greu episodi que reduïa al fracàs la política institucional del partit, va veure com la seva candidatura quedava decapitada pocs dies abans de la data límit de presentació de llistes.

De poc han servit els esforços dels liberals per a trobar un candidat no tocat pel descrèdit, per a amagar les seves sigles dins d'una Coalició Reformista feta amb elements del centre polític i per a desvincular totalment Pintat de la campanya: la seva incapacitat de fer les reformes necessàries abans no fossin exigides per la comunitat internacional els ha passat factura, i l'alternança, que fa tot just tres mesos es veia encara incerta i llunyana, ha esdevingut un fet.

ques han començat a contestar, per poc equitatiu, el sistema de proveïment de la cambra legislativa mitjançant dos tipus de llistes, nacional i parroquial.

L'altíssim nombre de vots emesos per via judicial –és a dir, acudint a votar davant el jutge durant els dies de la campanya–, que en aquests comicis ha assolit el 24 % del total de vots, s'atribueix en bona part a la coacció que pot representar per als electors el fet que les meses electorals siguin presidides pels cònsols de les parròquies, una situació que demanaria un canvi de la llei a fi que la composició de les meses s'acostés més als usos europeus.

Una modificació de la constitució, en canvi, seria necessària per a rectificar el fet que, a causa de la doble llista nacional i parroquial, un conseller general entrat a la cambra per la primera sigui molt més *car* en vots que no un conseller entrat per llista parroquial, sobretot a les parròquies més petites.

El 26 d'abril, els consellers de llista nacional van haver de menester 1.048 vots cada un, mentre que un conseller per la llista parroquial d'Ordino o de Canillo va resultar elegit per tan sols 203 vots i 157, respectivament.

Aquesta diferència tan gran és el resultat de la composició mixta del Consell General, imposada pels poders parroquials durant la negociació constitucional, i que s'ha revelat com un instrument eliminador de les minories: en aquesta ocasió han entrat a la cambra 8 consellers amb menys vots –alguns amb una tercera part o amb menys de la meitat dels vots– que els 466 que ha obtingut el partit Verds d'Andorra a la candidatura nacional, cosa que ha portat la cap de llista d'aquesta formació política a abandonar la política, per fer una denúncia del sistema electoral.

Àlvar Valls